

פ ר ט י כ ל מס. / ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ב', י"א באדר ב' תשי"א - 19.3.51

חברי הוועדה הנוכחים:

- נ. ניר - היו"ר
- ב. איזנשטט
- י. בדר
- ד. בר-רב-האי
- י. בורג
- א. ג'רג'ן
- ב.צ. דינבורג
- ה. טובי
- ש. כ"ץ
- י. כסה
- ק. כהנא
- י. לם
- א. לנקין
- א. פרמינגר
- י. קליבנוב
- אח. שאג
- א. חבורי

מוזמנים:

- א. רוזנבלום - מנהל משרד הפנים
- א. ידין - משנה ליועץ המשפטי
- א. צילן - משרד הפנים
- מ. פיאמנטה - מחרגם לערבית.

הישיבה נפתחה בשעה 11.15.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

חוק הבחירות לכנסת השנייה.

היו"ר נ. ניר: קבלתי מכתב מסגן מנהל ארגוני של המחלקה הסטטיסטית, גרץ, אשר שמענו את דבריו באחד מישיבותינו. הוא מבקש להדגיש שלושה דברים: א) הוא חוזר על בקשתו בענין ששה ההעחקים ואומר כי אם נחליט אחרת זה יעלה עוד 15 אלף ל"י ויאריך את התאריך שעליו דיבר, ב-16 ימים. נצטרך להחליט בגמר הדיון בחוק גם על ענין זה. ב) הוא חוזר ואומר כי אם לא תהיינה הפרעות הוא יהיה מוכן בין ה-10-20 במאי. ג) הוא מבקש לדעת את הפרטים, כאשר נקבל החלטות בנוגע לצבא.

לפי בקשת הנשיאוח עלי למסור הודעה בכנסת על

עבודת ועדת החוקה, חוק ומשפט, בקשר עם חוק הבחירות. הנשיאוח חשבה

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.8.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

רל.

היו"ר נ. ניר:

כי היות ומתקיימים בציבור אה ועדת החוקה, חוק ומשפט, שהיא מעכבת את הבחירות וכו', מוטב להודיע על המצב. אני חושב כי הועדה מעדנינה להודיע כי לא היא המעכבת את הבחירות, ושכלל לא נגרם עיכוב עקב עבודתנו, לאחר שקבלנו את התאריכים הקבועים ובינתיים העבודה החחילה. אמנם, הכנסת עדין לא קבלה את התאריכים האלה, אך מכיון שקבלנו אותם פה אחד, יש להניח שהם יקבלו בכנסת. העבודה החחילה, ואם לא החיינה הפרעות יוצאות מן הכלל, רשימות הבוחרים תהיינה מוכנות ב-20 במאי. אם ק, ישימתנו ודיוננו בחוק הבחירות אינם מעכבים את הבחירות. עשיהי חשבון כי החללנו לשבת ב-18 בפברואר (אי-האמון הובע ב-14 בפברואר) ומאז קיימנו 15 ישיבות במשך חודש ימים.

הערב התקיים ישיבת הועדה מ-7-10 בערב, במקביל לישיבת מליאת הכנסת. נתחיל בדיון על החוק לביטול עונש המות.

י. קליבנוב:
מתי יתחילו בחלוקת איזורי הקלפי? האם לא יהיה בכך עיכו ב?

א. צילין:
לפי החוק, ועדת הבחירות המרכזית היא אשר תחלק את הארץ לאיזורים, וועדת הבחירות האזורית תחלק את הארץ לאיזורים קלפי. סמכויות הועדה בענין זה הן תיאורטיות. למעשה, כשנכין את הרשימות הן תהיינה מיד מחלקת לאיזורים קלפי. את זאת קובעים כבר עכשיו. ועדת הבחירות תצטרך רק לאשר את מה שהוכן.

היו"ר נ. ניר:
אנחנו עוברים להצעה בענין פקודת המשטרה.

י. בדר:
אני מתכוון לביטולם של סעיפים 32-36 לפקודת המשטרה. בסעיף 32 לפקודה זאת נידחת הסמכות למושל מחוז, לשופט שלום ולכל קצין משטרה, אלא שיש לו יותר משלושה קוים, לסגור כל בית-קפה, כל מועדון, לזמן שהוא יחלים עליו, אם במקום זה היחה אסיפה בלתי חוקית או פגיעה בשלום, או אם קיים חשד שדבר כזה יכול לקרות שם. הייחי מסכים כי בענין זה חשאר הסמכות רק בידי שופט השלום בתקופת הבחירות.

רל.

י. בדרך: בפעיק 33 נקבע כי מושל המחוז יכול להחליט

לתקופה של שלושה חדשים כל שומר יכול לפזר

אסיפה בכל מקום פומבי. הדין הזה עולה על דין אחר שאינני נוגע בו תקובע
כי את אותו הדבר יכול לעשות קצין משטרה. לפי החוק, הסמכות הזאת ניתנת
לקצין משטרה בדרך כלל. אלא שלפי פעיק זה ניתנת הסמכות למושל המחוז
להחליט כי הסמכות הזאת נתן לכל שומר לתקופה של שלושה חדשים. אני
בעד חיפול הסמכות הזאת לתקופת הבחירות.

בפעיק 33(ב) נאמר כי מושל המחוז יכול לחת

גם סמכות לשומר לעצור ~~אם~~ כל בן-אדם הנושא נשק, או שר שיר או משחמש במלים
או עושה ג'סטות שהן לדעתו עשויות לגרום לפגיעה בשלום, אני מסכים כי
הסמכות הזאת תשאר בנוגע לנשיאת נשק, אבל אינני מסכים שהיא נתנת למ
שומר ביחס לבן-אדם ששר שיר או עושה ג'סטות, בזמן הבחירות. אני מציע
לחסל את הסמכות הזאת לתקופת הבחירות, פרט לסמכות הקשורה עם נשיאת נשק.

בפעיק 34 יש רק הגדרות של אסיפה וחהלוכה.

בפעיק 35 - וזה הפעיק העיקרי שאני עומד

עליו - נאמר כי כל מפקד מחוז מטעם המשטרה יכול לחת חזרה שאין מקום
לאסיפות או לחתלוכות אלא על סמך רשיון מיוחד שצריך לדרוש אותו
חמישה ימים לפני הזמן, שהמשטרה יכולה לחת או לא לחת אותו, כטוב בעיניה,
ושחיה יכולה גם להתנותו בכל מיני תנאים. אני חושב שדין כזה, באמת
אין לו מקום בזמן הבחירות.

בפעיק 36 ניתנת סמכות למפקח הראשי על

המשטרה לחת חזרה המקנה סמכות לכל שומר להוריד סמל או גזל שהוא לדעת
השומר עלול לגרום לעפרת השלום. בזמנו השתמשו בפעיק כזה נגד הדגל
הלאומי היהודי. אני חושב שפעיק כזה ביחס לדגל, סמל וכו', יכול
לגרוע מחופש ההפברה והתעמולה בזמן הבחירות.

כל הדינים האלה עולים על סמכויות כלליות

ורגילות של המשטרה. בדרך כלל, יש למשטרה כל מיני סמכויות לצורך
השמירה על השלום, אבל אני חושב שהסמכויות הניתנות לה בפעיק אלה הן
סמכויות יוצאות מן הכלל אשר אפשר להטילן לתקופת מסוימת לפי חוק
המשטרה, אבל אין להן יסוד ואינן מתאימות לתקופת הבחירות.

רל.

ועדת החקקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. ברר:

כיון שאנחנו מעוניינים להגיע לאיזון
שהיא הסכמה בענין זה, אני מחאר לעצמי
כי אולי יש מקום להקנות סמכות נוספת בעמין זה לוועדת הבחירות המרכזית.
אבל בדרך כלל יש להוציא את הסמכויות האלה מידי השלטונות האדמיניסטר-
טיביים, או לכל זמן הבחירות או לפחות לזמן מסוים לפני הבחירות, נאמר,
לחדשיים האחרונים. אך כל זמן שלא אשמע הצעה אחרת, הצעתי היא לבטל
את הסמכויות הנתונות למשטרה בסעיפים אלה מיום קבלת החוק עד ליום
הבחירות.

א. רוזנבלום:

לצערי, אינני יכול לדבר על הסעיפים 32,
33 ו-36 לפקודת המשטרה. אני יודע
רק דבר אחד: שהם אף פעם לא הופעלו במדינת ישראל. יש לי רושם כי מר
ברר ציטט את הסעיפים מחוק שתוקן בשנת 1947, והסעיפים האלה נתבטלו
בחלקם ואינם קיימים. אלא שאינני מוכן להביע דעה על כך.

ביחס לסעיף 35 לאותה פקודה, אשר חוקן

בשנת 1947, היה דיון בין-משרדתי בינינו ובין הממשלה, והיה דיון בתוך
הממשלה. הממשלה הסכימה לקפוע את סעיף 35 לצורך בטחון המדינה. המצב
היה כזה שכל מי שרצה יכול היה לארגן אסיפה חחה כיפת השמים או לקיים
תהלוכה ברחובות ההומים ביותר והמסוכנים ביותר, למשל, בכיכר מוגרבי.
ברור שהמשטרה לא יכלה אף פעם להשחלט על החנועה ולהיות מוכנה למה
שיקרה. החוק הזה לא בא לבטל את חופש האסיפה והתהלוכה במדינת ישראל.
תוא בא רק להסדיר דברים הטעונים הסדר ציבורי נכון ונבון. המארגן
אסיפה או התהלוכה כזאת צריך לפנות/חמישה ימים לפני הזמן המיועד לאותה
אסיפה חחה כיפת השמים או התהלוכה, ולהודיע על כך לממונה על המחוז.
ההוראה היא לא לתת חסיד רשיונות אל לקבוע, למשל במקרה של התהלוכה,
שהן לא תעבורנה דוקא ברחובות ההומים ביותר, לדעת את מספר האסיפות,
את מקומן, ולנקוט באותם האמצעים שהמשטרה חמצא לנכון לצורך בטחון
הציבורי. הסעיף הזה הופעל לפני כמה חדשים וזה היה בסדר.

אני רוצה לציין כי לו סעיף זה לא היה

מופעל לפני כמה חדשים, היה הכרח להפעילו לחקופת הבחירות. אינני צריך
לתאר לפני חברי הועדה איזה מצב עלול להיווצר כשינחן חופש גמור לכל
מפלגה, ללא כל הודעה מוקדמת, לקרוא לאסיפות והתהלוכה בכל מקום שתרצה

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.5.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ר.ל.

א. רוזנבלום:

שתיים שלוש מפלגות יכולה במקרה כזה לקרוא לאסיפה או להתלכד באותו מקום ובאותם הרחובות. מבחינה זאת אינני סובר כי הגיע הזמן לבטל את הסעיף הזה. הסידור טוב לכל הצדדים, כולל את המפלגות הפוליטיות. יש בטחון מלא ששם אסיפה לא תיאסר, אלא שייקבע מקומה, תהיה ידיעה על כך ואפשר יהיה לדאוג לשלום הציבור ובטחוננו. אין בכך כל סכנה לדמוקרטיה, לחופש הציבור או לחופש האסיפה לפני הבחירות, כשם שאין בכך סכנה בזמנים רגילים, כשזה מופעל כראוי.

י. לם:

בלי כל ספק, פקודת המשטרה אינה המוצלחת

ביותר ויש צורך לשנותה. אבל אני מתנגד לכך

שנשנה את הפקודה הזאת דרך אגב, ועוד יותר אני מתנגד לכך שנתן לחוקים האלה גושפנקה מסויימת ע"י ביטולם רק לזמן הבחירות. האם חבר הכנסת בדר חושב לרגע כי לא בזמן של בחירות יעיו שומר מבלי שקיבל הוראות על כך, להוריד דגלים ופמלים מבלי שיקבל על כך עונש חמור? האם אנחנו חיים לפי הפקודה הזאת? - לא. השתמשנו בזה בענין המהלכות, וזה ברור. איזו מדינה יכולה לוותר על זכותה לקבוע הסדר בענין ההתלכדות?

כולנו מעוניינים כי מלחמת הבחירות תהיה

בסדר. מה נשיג אם נשנה דרך אגב את החוקים מבלי לקבל חוקים חדשים במקומם. יהכך שאנחנו יכולים לעשות משהו בענין זה, ע"י זה שנקבע בחוק הבחירות את עיקרון חופש התעמולה ואולי גם נמסור לוועדה הבחירות את הסמכות לקבוע תקנות ביחס לאסיפות והתלכדות.

לכן אני מציע להוריד את הצעותיו של

חבר הכנסת בדר מסדר הדיונים. אם יהיו דיונים, יהיה מקום לדון בכל סעיף וסעיף שהוא הציע לבטלו, ודבר זה יגזול מאתנו זמן רב. אם מבטלים חוקים, אי-אפשר להשאיר חלל ריק ונצטרך לחוקק חוקים אחרים במקומם לחקופת הבחירות.

י. קליבנוב:

אף אני אינני רואה צורך דחוף לנגוע

עכשיו בשאלת סמכויות המשטרה ומושלי המחוז.

לעצם העניין, נכון אולי כי יש דברים הטעונים חיקון, מפני שהם נוסחו

ר.ל.

ועדה החוק, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. קליבנוב:

בשעתם בצורה מסוימת, כפי שנוסחו החוקים הקשורים עם המשטרה והבטחון בכל הארצות הקולוניאליות, ואין הם מחיימים לנו.

אינני מחשיב את חופש התהלכות וחופש

האסיפות מתחת כיפת השמים, גם מבחינה פוליטית, מפני שאינני חושב שיש לזה ערך מיוחד כיום. לפני מאה שנה, כל הדמוקרטיה דגלו בחופש בשטחים אלו מפני שחלק גדול מן האנשים לא ידע לקרוא. עכשיו יש עיתונים, עלונים, רדיו ואמצעים אחרים, ואין צורך בההלכות ואסיפות תחת כיפת השמים, מחוץ למפלגות הרוצות באיזו שהיא צורה להכניס אי-סדר במהלך החיים הרגילים, אם ישנן מפלגות כאלה בארץ. אני חושב שאנחנו יכולים לעבור על הדברים האלה.

לעומת זאת כדאי שועדה הבחירות תעסוק

בהסדרים שיהיו מתוך הסכמה הדדית של המפלגות שחיינה מוצגות בה.

אני מציע, איפוא, לפסוח על ההצעה הזאת

ולעבור עליה לסדר-היום.

ה. טובי:

נדמה לי שברור לכולנו מה היא המטרה

שעמדה בפני ממשלת המנדט בעת שהתקינה את

התקנות האלה. אינני חושב שיש מישהו בארץ אשר לא נפגע מהתקנות האלו בתקופת המנדט. לכן אני משתומם על כך שמר רוזנבלום מצא לנכון להסביר לנו כי התקנות האלה באוה לשמור על הסדר ועל התנועה ברחובות הערים הגדולות. זה איננו אמת. לא זו המטרה. הממשלה, בהפעילה מחדש את התקנות האלה, או אפילו רק את סעיף 35, היו לה מטרות פוליטיות, ואין זה סוד. דבר ידוע הוא שכאשר המשטרה הפעילה את הסעיף הזה והשתמשה בו, היא לא השתמשה בו לשמירה על הסדר. כאשר הממשלה הפעילה את הסעיף הזה, אם זה בחל-אביב, בחיפה או בירושלים, וכאשר היא עצרה תהלכות בכוח, היא הפריעה לסדר ולתהלכות, הייתה באחת התהלכות בחיפה וראיתי איך התנהלה התהלכות בסדר ועמדה להיגמר במשך חמש דקות, אך כאשר המשטרה התערבה ורצחה לעצור את ההפגנה - הייתה זאת ההפגנה נגד רוברטסון - התנועה ברח' הרצל נעצרה לשעה שלמה, בגלל התערבותה של המשטרה. לולא הייתה המשטרה

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ד. בר-רב-האי:

היום על ביטולם של הסעיפים האלה.

אני רוצה להגיד כמה מלים לחברי לם.

היה בהצעותיו דבר אחד שאינו יכול להתקבל. אי-אפשר להפוך את ועדת הבחירות המרכזית למוסד אדמיניסטרטיבי או משטרה. מה שאמר קליבנוב הוא דבר אחר. קליבנוב דיבר על הסדר, על הסכמים בין מפלגתיים. ועדת הבחירות המרכזית יכולה לקחת לידה את היוזמה בקביעת הגבלות מוסכמות ביחס לתעמולה וכו'.

אני מציע לחזות את הצעותיו של חבר הכנסת

י. בדר.

אני נזכר בסיפור, נדמה לי של שלום

ש. כ"ץ:

עליכם, על הקומקום שלוקחו אמר: קודם

כל לא לקחתי אותו, ושנית החזרתי אותו". אומרים: קודם כל/צריכים לבטל את הסעיפים האלה מפני שאין מפעילים אותם; שנית: אין לבטל אותם מפני שיש צורך להפעילם; שלישי, אין צורך לבטלם מפני שאף מפלגה אינה עומקת בתחלוקה או מפני שמר קליבנוב אינו מאמין בזה.

אני מתפלא על היוריסטים היושבים כאן,

המתוכתים לפעמים שעה על מלה או על חצי משפט, שלא איכפת להם שבמקרה זה יהיו בחוקים משפטים שלמים בלתי בדוקים או שנבדקו רק ע"י האנגלים בזמנם. אינני מבין מה מפתיד אותם בביטול הסעיפים האלה. אהיש הדברים הדרושים לקיום הסדר הציבורי יכולים להסדר בנקל או ע"י ועדת הבחירות או ע"י הסדר אחר. אינני יודע על גופים שהשתתפו בבחירות בארץ, הרוצים דוקא להפריע לסדר. אין זו תעודת כבוד לא למדינה ולא לנו, שצריכים להניח מראש כי קיימות כוונות כאלה. ואם אין כוונות כאלה, בודאי שאין זה לכבודנו שבתקופת בחירות יהיו קיימים סעיפים אלה, גם אם אין חושבים להפעילם. ד"ר לם מצדד בביטול הסעיפים האלה לגמרי. אני מסכים לכך. אבל בינתיים לא ביטלנו אותם, ואין כל יסוד לא להסכים לביטול הסעיפים האלה בתקופה של בחירות, סעיפים המקנים למשטרה או לכל שומר רשות להפעיל את מעמו במוזיקה או למצוא פגמים במוזיקה של אחרים.

ר.ל.

א. ח. שאג:

אין לי לחופיף נימוקים על דברי

בר-רב-האי, אבל ברצוני להעיד רק לדברי

חבר הכנסת חופיק טובי. הוא מביא ראיה ממה שהרגשנו תחת שלטון ממשלת המנדט, ומה אין להביא ראיה. לו היו שואלים אותנו בזמנו אם רצוי שיהיה פה צבא בריטי, היינו אומרים: לא, אבל אנחנו בוצים בצבא ישראלי. הוא חדין לגבי המשטרה. לא יתכן לקיים משטר בלי משטרה. אני רוצה לשאול את חבר הכנסת חופיק טובי איך הוא מתאר לו שנשאל פה חופש פעולה בשעת הבחירות. כל מה שלא נסיף מוסר לנתל העמולה בצורה נאה, הינוכיה וכו', בכל זאת, איך הוא מתאר לו שתבוא החלוקה מצד אחד והחלוקה שניה מצד שני, ויהיו שמומי מוח ומחלהבים, ולא תהיה התערבות המשטרה? אם יש כאלה החושבים שיש לפעמים שומר אשר אינו מסלא את הפקידו כראוי, צריך לפנות מיד למקום המתאים. יש להעמיד בכלל את השומר על הפקידו לשמור על הסדר והמשטר. לכן אסור לבטל את הקנות האלה בימים אלה.

היו"ר נ. ניר:

אני בכל זאת חושב כי כדאי לבטל את

הסעיפים האלה. אינני מדבר נגד

המשטרה בכלל. אני יודע כי כל משטר, יש לו משטרה. אבל מדברים על סעיפים אחדים לפקודת המשטרה ולא על פקודת המשטרה כולה. סעיפים אלה הוכנסו ע"י ממשלת המנדט מפני שהיא הייתה אויבת לכל האוכלוסיה בא"י. אנחנו היהודים, חמיד שמחנו עליהם מפני שחשבנו שהם מכווננים כנגד הערבים, והערבים חמיד שמחו מפני שחשבו שהם מכווננים כנגד היהודים, והאנגלים שמחו מפני שידעו כי זה מכוון יא כנגד השניים.

הטענה היחידה של המתנגדים היא: א-אפשר

שיהיה הפקר. גם אני מסכים שלא יהיה הפקר. מה יקרה אם שתי החלוקות חלכנה משני צדדים, ותפגשנה. אני מתאר לי שאז יכולה להיות קטטה. אני אומר כי אני מעדיף קטטה בין שתי החלוקות מאשר שהמשטרה תכה. אם תהיה קטטה, מי שיקבל מכות - יקבל; אבל אם המשטרה תכה, היא תכה רק צד אחד. אני יודע מה שהיה בהפגנה נגד רוברטסון. למרות שאני בעד סדר, אני חושב שנזק למדינה, הביאה המשטרה ע"י המכות, כי זה יוצר רושם מה היא המדינה הזאת. אינני רוצה ליצור מצב שהתוק הזה יגרום אח"כ לטענות נגד המשטרה. הרי אנו מדברים רק על הקופה של חדשיים, ומה הוא הפחד? חוץ מזה, אנחנו יודעים כי בבחירות שהיו לפני שנתיים וחצי, לא הפעילו את הסעיפים האלו, והבחירות עברו בסדר גמור. (ד. בר-רב-האי: אבל

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.3.61
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

קל

נ. ניר:

גם לא ביטלו את הסעיפים האלו). מה היא הצעתו של חבר הכנסת בדרן
אין אנתנו מדברים על ביטול גמור של הסעיפים האלו. הייתי מנסה את
ההצעה כך: הסעיפים אלו לא יופעלו במשך חדשיים. אז לא היינו
מבטלים שום דבר. בבחירות בשנת 1949, מבלי להפעיל את הסעיפים האלו,
היה שקט גמור ולא הייתה אף קטטה אחת. האם עכשיו התרגלנו להכות אחד
את השני? (ד. בר-רב-האי: בינתיים קם ועד למען השלום, והוא מחרת
ריב בארץ) (ש. כ"ץ: אז לא תחן לו לקיים אסיפות) מאז הממשלה הפעילה
את הסעיפים האלה, וההצעה היא פשוטה: לא להפעילם תקופה מסוימת לפני
הבחירות. אני מסכים כי הביטול של הסעיפים האלו יהיה רק בקשר עם
הבחירות.

א. רוזנבלום:

רציתי להעיר לדברי מר טובי: הממשלה
שקלה זאת. הייתה ועדה מיוחדת, מורכבת
משר המשפטים, שר הפנים ושר המשטרה. אני השתתפתי בישיבותיה של ועדה זאת
ואני יכול להגיד כי לא היו כוונות פוליטיות איזה שהן. הסעיף הפעל לראשונה
נגד הפגנות שבת ולא נגד הפגנות נגד רוברטסון.

ואני רוצה להגיד למר טובי עוד דבר:

כל התיאור שהוא תאר ביחס להפגנות האחרונות וכל מה שקרה-לא היה קורה לו
הוגשה בקשה, והבקשה הייתה מקבלת חסות חיובית. לא הוגשה בקשה, ולכן
היה ענין.

לא המשטרה, אלא משרד הפנים נותן את

הרשיונות. עושים זאת הממונים על המחוז. המשטרה רק מפרסמת הודעה
שצריך לפנות ולקבל את הרשיון הזה. קיימת הוראה לחתלכל ארגון איזה שהוא
את הרשיונות, אך ורק מחוץ התיעצות עם מפקח המשטרה על דרך החלוקה,
על זמני החלוקה ועל ההתנגשויות העלולות לקרות בין שתי החלוקות או
שתי אסיפות המחיימות יחד.

לו סעיף זה לא היה מופעל, צריך היה

להפעילו במיוחד לזמן הבחירות.

י. בדרן:

אני רוצה להדגיש שיש כאן טעות. אינני
אומר שיש לפגוע בפמכותה של המשטרה

קל.

ועדת החוקה, חוק-משפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. בדר:

הפילי ופקודת המשטרה. כאן הורחבו הסמכויות האלה. הסמכויות האלה נתונות באופן רגיל לקצין משטרה; כאן מעניקים אותן לכל שוטרי וכו' וכו'. לכן, אינה קיימת הסכנה שלה חושש חבר הכנסת שאג.

כדאי להסתייג באופן ברור מאוד

מהדברים ששמענו כאן ממר קליבנוב, שהוא מחפאר להיות חבר במפלגת מרכז ליבראליה. שמעתי ממנו שאין צורך באסיפות. הוא אמר כי אסיפות היו דרושות במאה ה-19, כי אז היו אנלפביטים. אאאא זוהי נגינה שלא שמעתי במקום אחר. אני מוכרח לאמר, לא שמעתי אותה אילו מחברי מפא"י.

אפילו בפולין הפשיסטית, שהיו בה

כל מיני דינים נגד אסיפות, היה דין קבוע כי אסיפות בחירות הפשיות מצורך ברשיון ממשלתי. אחרת - אין בחירות אאאא הפשיות. (א. רוזנבלום: גם תהלוכות) אני מצטער שתבונה כזאת שהיתה להם, לא מצאתי כאן אצל חברים רבים.

בנוגע לאפשרות של אינצידנטים, הרי

קיים חוק כללי במדינה אשר מסדיר זאת; הרי אלה רק סעיפים מיוחדים, יוצאים מן הכלל.

אני אאאא מסכים לנוסח המתנה את הפעלת

הסעיפים האלה בהחלטת ועדת הבחירות המרכזית. ברור שלריאקציה המפא"ית, דתי-ציפנית כלליה ששמעתי את קולה בוועדה הזאת, יהיה רוב באותה ועדה.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת י. בדר - 6
נגד - 6

י. בדר:

אולי תקבלו נוסח אחר: הפעלת הסעיפים האלה תהיה חלויה בהסכמת ועדת הבחירות

המרכזית.

ד. בר-רב-האי:

אחרי רוצה להשוך את ועדת הבחירות המרכזית לאורגן מחוקק, במקום הכנסת;

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

י. בדר:

לא לאורגן מחוקק אלא לאורגן של ביקורת
ידועה. ועדת הבחירות המרכזית אינה יכולה

להפעיל את הסעיפים האלה; רק הממשלה יכולה לעשות זאת.

אולי הקבלו את הנוסח הבא:

"מיום פירסום חוק זה עד יום הבחירות לא

יפגעו סמכויות מושל המחוז וקצין המשטרה לפי סעיף 32 לפקודת המשטרה,
(כלומר, סמכות השופט-השלום החיה מופעלה); סמכויות מושל המחוז לפי סעיף
33 לפקודה הנ"ל; סמכויות מפקח משטרה מחוזי לפי סעיף 34, 35 (א) ו-(ב)
וסמכויות מפקח משטרה ראשי לפי סעיף 36, אלא בהסכמת ועדת הבחירות
המרכזית.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד החצעה המתוקנת של י. בדר - 6.
נגד - 6.

נשאר את העניין לדיון נוסף.

א.ח. שאג:

אני מציע שועדת הבחירות המרכזית תהיה רשאית
לבטל את הסעיפים האלה בתקופת הבחירות לזמן

ידוע, כפי שתקבע.

היו"ר נ. ניר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעה א.ח. שאג - 8.
נגד - 6.

הצעה נחקבלה.

י. קלבנוב:

אני מציע תיקון להחלטה שנתקבלה: להוסיף
אחרי המלים: "תהיה רשאית לבטל את הסעיפים

האלה" את המלים "בשלמותם או בחלקם".

הצעה נחקבלה.

היו"ר נ. ניר:

עד כמה שאני זוכר, לבעיה מחירי האולמות
בחרנו בו עדה משנה.

י. לם:

ועדה המשנה הזאת חיפגש היום.

היו"ר נ. ניר:

נשארו לנו לדיון עוד חמש שאלות: הבחירות

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

חיו"ר נ. ניר:

שעת החירום משנת 1945, מחירי האולמות ובחירות במחנות העולים. מכיון שאין אנחנו יכולים לדרון עכשיו על השאלות האלו, אני מציע שנעבור עתה לגמור את החוק.

המצעה נחקבלה.

סעיף 39.

"כל קובלנא וכל בקשה סעד בקשה למעשה או אי-מעשה לפי חוק זה או בקשר אתו | מסורים לסמכותה היחידה של ועדת הבחירות המרכזית, ואיש לא יבקש סעד באחד מבתי המשפט בקשר למעשה או אי מעשה כזה או בקשר להחלטה של ועדת הבחירות המרכזית, חוץ מהמקרים שביחס אליהם ישנה בתוק זה הוראה אחרת."

חיו"ר נ. ניר:

אני רוצה להזכיר כי החלטנו על שלושה ערעורים: ערעור לביית-המשפט המחוזי, ערעור

לביית-המשפט העליון וערעור לכנסת.

ד. בר-רב-חאי:

הסעיף הזה דרוש והכרחי כדי למנוע אי-הבנות.

אבל אני חושב כפי הניסוח "איש לא יבקש סעד

באחד מבתי-המשפט" - הוא בלתי אפשרי. צריך להגיד: לא יינתן סעד, או: איש לא יקבל סעד. אי-אפשר לסגור בפני מישהו את הדרך לבקש.

י. לם:

לדעתי, סעיף זה אינו מנוסח היטב. הוא

עשוי להתפרש כמניעה להגיש תביעה בקשר עם

חוק זה. (א. צילון: זוהי הכוונה). מה ז"א? כחוב: "לפי חוק זה או בקשר

אתו". אם למשל תהיה תביעה אזרחית בקשר עם זיוף, גם זה יהיה בקשר עם

חוק זה. יגידו: לא הוכלו להגיש את התביעה הזאת? אני מציע למחוק את

המלים "או בקשר עם חוק זה".

ב. איזנשטט:

אני רוצה להגן על סעיף זה כפי שאני מבין

אותו. לפני כמה רגעים קבלנו החלטה המוסרת

סמכויות אדמיניסטרטיביות לוועדת הבחירות המרכזית. מכאן ראינו שיש לנו

אמון רב שבכל העניינים הדרושים להגנה על כל מה שקשור עם חוק זה, ניהנת

סמכות גדולה, עליונה, לוועדת הבחירות המרכזית. היה כאן הגיון פשוט

מאוד: ברגע שתוק זה צריך להיות מופעל או לא צריך להיות מופעל, השאלה

היא מי צריך להגן עליו. אם נאמר כי בקשר עם חוק זה בית-המשפט צריך להיות

המגן, לא נגיע כלל לבחירות, כי ברור שאפשר להעסיק את בית-המשפט בכל עניין

קטן או גדול, ולנגד עיני בית-המשפט יהיה רק העניין בשלעצמו עם כל

ועדה החקקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

רל.

ב. איזנשטט:

הפרוצדורה הארוכה של בית-המשפט, ועד שכל המשפטים לא ייגמרו אי-אפשר יהיה לקיים את הבחירות. מדוע לא להטיל אל הביקורת על ביצוע חוק זה, על אחר מוסד שנחנן לו סמכות אפילו בענינים החורגים מחוק ממסגרת סמכותו? לשם מה קיימת ועדה הבחירות המרכזית, אם לא כדי להיות אחראית שהבחירות חבוצענה בסדר, בחופש ובלי פגיעות? במידה שאנחנו, כמחוקקי חוק זה, פבורים כי יש ענינים שאין ועדה הבחירות המרכזית יכולה לשקע את עצמה בהם, אנחנו אומרים כי באותם ענינים יש לפנות לבית-המשפט. את הפניה לבית-המשפט איננו מפקיעים, כי נאמר בפעיפתא זה: "חוץ מהמקרים שביחס אליהם ישנה בחוק זה הוראה אחרת". בענינים אשר חזק עצמו קובע כי ועדה הבחירות המרכזית היא בר-הסמכה, מדוע לא להעניק את הסמכות לוועדה הבחירות המרכזית? אינני מבין נגד מה בכלל יש כאן להתקומם.

ג. ניר:

אני רוצה לנסות להציע נוסח שאולי יתקבל:

"חוץ מהמקרים שבמעיפים.... (הכוונה

לפעיפים הדנים בפניה לבית-המשפט המחוזי ובפניה לבית-המשפט על יוון)

שום בית-משפט לא ייענה לבקשה או קובלנות בקשר עם החלטות, הוראות מעשה

או אי-מעשה של ועדה הבחירות המרכזית, האיזורית או ועדות הקלפי."

ד. בדר:

לדעתי אפשר להוסיף בהתחלת הפעיף "טרם פורסמו

תוצאות הבחירות". אתם טוענים כל הזמן כי

לא יחכן בהזמנות של דיון בחוק הזה להפוך את העקרונות היסודיים של החוק

הקיים. לא הייתי רוצה שנעשה משהו המגביל את סמכות בי"הר העליון לצדק.

אני מספק אם סעיף זה משנה את המצב במובן זה. צדק איזנשטט שבבחירות

ארציות כלליות דרוש איזה ריכוז של הפרוצדורה. אבל בכל זאת, יש זמן שאין

מקום לחישוב כזה, והזמן הזה הוא אחרי הבחירות. לכן אני עומד על התיקון

הזה. לדעתי, אחרי שפורסמו תוצאות הבחירות, אין שום מניעה לפנות לבית-המשפט

בענינים אלה, וכל הרוצה - יעשה זאת. (ד. בר-רב-האי: זה גורם לאי-יציבות).

אני בעד זה שכל מי שפוגע בחוק הבחירות יהיה במצב של אי-יציבות, עצבנות,

זעזוע.

היו"ר נ. ניר:

האעה י. קליבנוב היא: "כל קובלנה וכל בקשה

סעד בקשר לכל הוראה בקשר עם חוק זה, המחייב

מעשה או אי-מעשה - ס - "וכו'.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

א. ידיו:

אני מקבל את ההיקונים שבנוסח הצעת

היו"ר, אבל יחד עם זאת אני מציע לא

לסלק לגמרי את הנוסח המוצע כאן. הנוסח המוצע קובע מה יהיה באופן כללי, חוץ מהמקרים שביחס אליהם נקבע בחוק דין אחר. ע"י כך כולל הנוסח המוצע, למשל, את ההוראות הפליליות, ואילו היינו הולכים בדרך של פירוט, היינו צריכים להכניס לחוק את כל הסעיפים. אני חושב כי במקום לפרט את הסעיפים כדאי להשתמש בפורמולה כללית כדי לא לקפח איזה שהוא דבר מן הדברים המוסדרים בסעיף זה.

אני מקבל את השינוי מ"איש לא יבקש"

לאביה-המשפט לא יענה"-ברצון רב. אינני חושב שאפשר למנוע מבן-אדם להכנס לבנין ביח-המשפט. אפשר רק למנוע מביח-המשפט לשמוע אותו.

אלא שעסעיף המוצע קובע את הדבר גם בצורה

חיובית וגם בצורה שלילית, בשעה שהצעת היו"ר קובעת זאת באופן שלילי בלבד. לא הייתי רוצה לפסוח על החלק החיובי האומר כי ועדת הבחירות היא המוסכמת בכל הדברים שיש לברר אותם לפי החוק הזה, אשר רק אחריו באה סגירת האפשרות לפנות לביח-המשפט בדרך הרגילה, שיכולה להיות מנוסתה כפי שהציע היו"ר. אם חברי הועדה יסכימו לרעיון היסודי הזה - להשאיר גם את החלק החיובי ואת החלק השלילי להתאים להצעת היו"ר - אני מוכן לנסח זאת.

הצעת א. ידיו להשאיר את החלק החיובי שבנוסח המוצע ולנסח את החלק השלילי בסעיף לפי הצעת נ. ניר -

נחקבלה.

סעיף 40.

"ועדת הבחירות המרכזית רשאית לתת הוראות כלליות, במידה שחוק זה אינו מכיל אותן, בכל הנוגע -
(1) להכנת הבחירות, הנהלתן וקביעת תוצאותיהן;
(2) לסדר הדיונים בוועדות הבחירות;
(3) הוראות לפי סעיף זה תפורסמנה או תבואנה לידיעת הנוגעים בדבר כפי שועדת הבחירות המרכזית תמצא לנכון; הן אינן מעונות פרסום ב"רשומות".

הותלם: אחרי המלים "ועדת הבחירות המרכזית רשאית לתת הוראות כלליות" תוספנה המלים "או מיוחדות".

הסעיף נחקבל בחיקון ת"ל.

סעיף 41.

"בכל הנוגע לבחירות בין היילים רשאית ועדת הבחירות המרכזית, אחרי התייעצות עם שר הבטחון או מי שהשר ימנה לצורך זה, לתת הוראות לפי סעיף 40, והוראות אלה תקפן יפה אף אם יסמו מהוראות חוק זה או יקבעו שחלק מהוראותיו לא יחול על הבחירות בין היילים

הסעיף הזה נופל מאחר שהתלטנו להכניס

היו"ר נ. ניר:

פרק מיוחד על הבחירות בצבא.

סעיף 41 נמחק.

סעיף 42.

"(א) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לדיון
בערעורים לפי סעיף 15 ולפי סעיף 20, לרבות הגשת
הערעור, צירוף צדדים, איחוד על ערעורים ומסירת
הזמנות ומסמכים אחרים.
(ב) ערעורים לפי חוק זה יהיו פטורים ממשפט."

אני מחנוד לפעיק זה. אני מציע לכתוב

י. בדר:

כי דין הערעורים לפי חוק זה יהיה כדין

הערעורים במשפטים אזרחיים. (א. צילון: לא חסמור זאת אף פעם). אם

רוצים להכניס לכאן את כל התקנות שהתקין השר בקשר עם הבחירות לאסיפה

המכוננות - אסכים לכך. אינני מסכים לצורה המוצעת, שמצאה חן בעיני

המתוקקים בארצנו, למסור לידי השר ענין כה יסודי כמו צורת הערעורים,

חאריכי הערעורים, הנאי הערעורים וכו'. דבר זה מוכרח להיות בחוק.

מר רוזן לא פגע עדן עתה בחוק ע"י סמכויות אלה, אבל כל איש עלול לבשל,

וכאן יש מקום רב ליצר רע. אני מוכן להסכים לכל הצעה שהציעו בענין זה

ובלבד שהדבר יהיה בחוק.

אני חושב כי אני יכול להניח את דעתו של

א. ידין:

חבר הכנסת בדר מהחשש הזה. אני מבין שיש צאצא

באמת צורך וחשש בכל סיני דברים. אבל הדבר הזה אינו כל כך חמור. בחוק

הקודם היה אותו סעיף, ולפי אותו הסעיף התקין שר המשפטים תקנות. באותן

התקנות ישנם טופסים ארוכים, ואם נצטרך להכניס זאת לחוק, נצטרך להכניס

גם את הטופסים לחוק, כי מי יודע מה יהיה כחוב בטופסים, - או שנלך

בדרך שאנחנו הולכים בכל החוקים ובדרך בה צריך ללכת: ששר המשפטים יתקין

תקנות.

אינני מחנוד גם שהחוק יקבע כי יתקינו

את התקנות בדיוק לפי התקנות הקודמות. אבל אולי נוכחו בינתיים כי במקום

שלושה טופסים אפשר להסתפק בשנים. יש לאפשר לשר המשפטים להתקין תקנות בענין

זה. חבר הכנסת בדר אמר כי התקנות הקודמות לא גרמו למהפכה ביוצדורה הפלילית

וברור שהן באו רק כדי להכניס את ההקלות הדרושות. אני חושב שאפשר לקבל

זאת גם הפעם.

דל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ד. בר-רב-האי:

אני משתמם שהסעיף הזה מעורר בכל דיון.

כמובן, אם רוצים שנשב עוד שתי ישיבות

לדון בהקנות, אפשר להציע זאת. אבל אני אומר לכם מראש כי לאחד שנדון בהקנות, נגיע להחלטה שבכל זאת טוב שיהיה אותו הסעיף המאפשר לשר המשפטים להחקין הקנות. מה הן הקנות? ההקנות האלה נוגעות לפידורים פנימיים מכנייים: גיוס מלא של השופטים להקופה מסוימת לצורך הבחירות, הוצאת שופטים ממקום למקום כדי להקל על האנשים וכו'. כל כמה שלא נשב ונדון, לא נוכל להסתפק במה שנקבע וחמיד נגיע למסקנה כי יש לאפשר לשר המשפטים לארגן את העבודה. אין כוונה ליותר מזה. כל הפחד של ידידי ד"ר בדר, כשהוא מדבר גבוהה גבוהה על פקודת המשטרה, על השלטון העריץ שיכול לדכא את חופש הבחירות, אמנם גם אז אינו מחקבל על דעהי, אבל אני מוכן לשמוע את הדברים; אבל כאן הוא מצא אפשרות לגבוה את החוב הזה? אני מצטער מאוד שאתה מוציא את מרצך לבטלה על ענין זה.

אני מציע שלא נעסוק בדיון בסעיף זה שאיננו

מוריד ואיננו מעלה, אלא בא לאפשר לשר המשפטים לארגן את העבודה. אל נכביר עליו ע"י זה שנקבע מראש מגבלות בעניינים מכנייים. אני מציע לד"ר בדר לוותר על דרישתו.

אני מוכן להסכים לכך הפעם.

י. בדר:

סעיף 42 נחקבל ללא שינוי.

סעיף 43.

- (א) הממשלה חגיש לוועדה הבחירות המרכזית את כל העזרה הדרושה לביצוע היעיל של הבחירות; עזרה זו תינתן בידי שר הפנים.
- (ב) תקציב הבחירות ייקבע על ידי ועדה הכספיים של הכנסת היוצאת על פי הצעה ועדת הבחירות המרכזית; כספי תקציב הבחירות יועמדו על ידי אוצר המדינה לרשות יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית.

סעיף זה חשוב ביותר לדידנו. ההצעה הוצעה

א. רוזנבלום:

עוד לפני ארבעה או ששה חדשים ע"י משרד

המשפטים, על דעה עצמו. אני מקווה כי משרד המשפטים לא ייעלב אם אגיד כי הניסוח הזה איננו ניסוח משפטי. "כל העזרה הדרושה" - איננו אומר כלום מבחינה משפטית. מלים אלה עשויות לעורר בעיות. יחכן שיש אפשרות לסדר קטלוג של דברים שהממשלה צריכה לעזור בהם, אבל בצורה זאת אין לניסוח זה משמעות משפטית.

א. רוזנבלום: הדבר השני הוא שיש כאן ספיח מהחוק הקודם. בחוק הקודם היה כתוב: "הממונה על ביצוע חוק זה הוא שר הפנים". כאן כתוב: העזרה תנתן בידי שר הפנים". אני צריך להודות כי כאחד מאנשי משרד הפנים אהיה בין אלו שאצטרפו לחתום את העזרה הזאת, ואין לי כל מושג מה פירוש הנוסח הזה. אינני רואה גם כל סיבה לפטור מהנוסח הקודם. תהיה ועדה בבחירות מרכזית עם יו"ר שיהיה אחד מהשופטים. היא תהיה ממונה על ביצוע הבחירות; על כך אין חולקים. על ביצוע החוק ממונה שר, כי השר אחראי בפני הכנסת, לשר יש אחריות פרלמנטאריה, הוא נקבע לכך והוא צריך לעשות זאת.

גם סעיף-קטן (ב), הנוגע לתקציב, גם

הוא אינו בציה גמורה. בחוק הקודם היה התקציב בידי משרד הפנים, אשר קיבל אותו מועדות הכספים של מועצת המדינה הזמנית. כאן מציעים למסור תקציב לגוף "אד הוק" שהוקם למשימת מסוימת ועם סיום המשימה ייעלם, בעת שהחשבונות יימשכו עוד זמן רב אח"כ, מבלי שיהיה מי שיהיה אחראי לפספים אלה. מי ימסור את הדו"ח לכנסת על הוצאת הכספים האלה? מי יהיה אחראי עליהם מבחינה תקציבית?

אינני יכול להכנס לעובי הקורה ואסתפק

בציון שני דברים: הנוסח הזה איננו הנוסח הרצוי מפני ש"העזרה הדרושה" יכולה להתפרש כהגשת חת ודברים דומים; כמו כן, זהו אינו בציה גמורה. הצעתי להשאיר את הנוסח הקודם: "הממונה על ביצוע חוק הבחירות הוא שר הפנים", ולמחוק את סעיף-קטן (ב) על מנת שאותו המשרד המוכר בחוק והמקבל תקציב מתמדינה, יקבל גם במקרה זה את התקציב הדרוש ויהיה אחראי על הכספים.

י. בדר: הסעיף הזה באמת נוסח בצורה מוזרה במקצת.

אינני מתפלא על סעיף-קטן (ב) שהוא

הוצאה של התקופה בה עמדנו ~~בעת~~ בחוץ שנת התקציב ובודאי גם משרד המשפטים חשב כי יש צורך בהסדר מידי של עניני התקציב. הפעם אין זה אקטואלי. ועדת הכספים דנה על התקציב. בתקציב הזה תהיה רזרבה של 3-4 מליונים ל"י. לכן אני חושב שאפשר לוותר על סעיף-קטן (ב).

בנוגע לסעיף-קטן (א) עובדה היא כי משרד

המשפטים הכין את הצעה הזאת לא בשם הממשלה אלא בכדי לסייע לוועדת החוקה.

רל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.8.51
חוק הבחירות לכנסת השנה.

י. בדר:

כזאת שיהיה כתוב: שר זה וזה ממונה על ביצוע החוק. אין זה פוגע בסמכויות הפטטוטוריות של ועדת הבחירות המרכזית, כי אין אלה סמכויות סטטוטוריות לפי חוק זה. זה רק מרכז את האחריות בידי איש אחד, כפי שזה בכל חוקינו. אין זה אלא פוגע גם בכל דיני חוק המעבר, בנוגע לארגון הממשלה. לו היה זה כך, כי אז כל חוק שקבלו עד עתה פגע בדינים כאלה, אני חושב כי במקרים כאלה, השמירה על הצורה המסורתית היא הטובה ביותר. סעיף זה עלול להביא לפגיעה בכל הבחירות. הוא יכול לגרום לכך שכל הסמכויות יועמדו בספק מפני שיאמרו כי היות וסמכויות ביצוע הבחירות היו בצורה בלתי מקובלת, יש להסיק מזה דברים שאף אחד מאחזנו אינו יכול לשערם מראש. אני מציע, לכן, להסתפק במשפט קצר: "שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה".

ד. בר-רב-האי:

בשבילי נקודה הכובד של הסעיף הזה היא

שונה לגמרי. אני חושב שיש למחוק את

החוספת של סעיף-קטן (ב), ואת מה שהסר כאן צריך להעביר לסמכויות ועדת הבחירות המרכזית. כלומר: ועדת הבחירות המרכזית צריכה להיות בעלת הסמכות לקבוע את הקציבה. שמעתי מה שנאמר פה על תשבונותיה של ועדת הבחירות לאסיפה המכוננת, לכנסת הראשונה. הדבר הזה איננו קל, מפני שישנן הנחות שונות. אני מזהיר מפני מסירת הדבר לחברי ועדת הבחירות המרכזית אצא העתידים, מפני שהאספירציות שלהם אצא לחקציב תהיינה בודאי יותר גדולות מאשר של כל שר שהוא, החושב תמיד שאפשר לעשות קיצוצים מסויימים גם בתקציב הבחירות.

לכן אני חושב כי סימן (ב) צריך להשאר כפי

שהוא. דבר זה יעזור גם למשר הפנים, אם הוא יהיה ממונה על ביצוע החוק, כי לדעתי אין כמותו מעוניין שתקציב ועדת הבחירות ייקבע ע"י ועדת הספים של הכנסת, לפי הצעת ועדת הבחירות המרכזית. אנשי ועדת הבחירות המרכזית או היו"ר שלה יופיעו בפני ועדת הכספים, ילחמו על התקציב הדרוש להם, ואני חושב שזה יקל על גם על שר הפנים. (א. רוזנבלום: על שר הפנים - אזלי; אבל לא על הממשלה ולא על המדינה). (א. צילון: מה יהיה על ההוצאות לפני שתארגן ועדת הבחירות המרכזית?) אינני שולל את הביצוע ע"י שר הפנים. אבל אם שר הפנים ינסה להציע הצעת תקציב לפני שתארגנה ועדת הבחירות המרכזית, הוא יטעה; הוא אינו יכול לדעת זאת. אני עומד על כך שסימן (ב) ישאר כפי שהוא, לטובת אלה שיטפלו בכך. יתכן שצריך יהיה להכניס בו תיקון

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

דל.

א. פרמינגר:

סעיף 43(א) אינו נדאח לי ואני תמים

דעים עם ב"כ משרד הפנים. אף אני

אינני מבין מה פירוש "פיוע" ע"י שר. אני חושב שכל השרים הייבנים לסייע
 לוועדת הבחירות המרכזית. לכל היותר, הנוסח הזה יכול להביע חשד מסויים
 כלפי הממשלה שהיא עלולה לא לעזור. אם לזאת הכוונה, אני יכול בהנאים
 מסויימים להיות שותף לה, כי אין לי אסון מיוחד דוקא בממשלה. אבל
 היות ואינני חושב שלכך אכוונה משרד המשפטים, אז במקרה הטוב ביותר
 הפעיה הזה בכלל מחוסר משמעות, אם אין מסתתר מאחוריו משחז שאינאמפלים
 אותו. אם מסתתר משחז - אורבא, יגידו פה במפורש מה הענין. לדעתי,
 הנוסח הזה אינו יכול לעמוד בשום מבחן, לא יתכן שהממשלה תגיש "עזרה"
 לוועדת הבחירות המרכזית. ועדת הבחירות המרכזית היא ממשלה בעניני הבחירות
 והיא תחליט מה שתחליט, וזה יהיה חוק אשר הממשלה תצטרך למלא אותו.
 אם ועדת הבחירות, בהתאם לסמכויות הניתנות לה בחוק, תחליט החלטות
 מסויימות, יהיה על הממשלה לבצע אותן, כי הן בבחינת חוק. הממשלה היא
 המוסד הקזקוטיבי של המדינה והיא צריכה לבצע את חוקי הכנסת ואת החלטות
 ועדת הבחירות המרכזית במידה שהן חוקיות, דהיינו: במידה שהן מסתמכות על
 סמכויות חוקיות שניתנו לה ע"י הכנסת. לדעתי, זהו המצב החוקי.

לכן, שום שר לא צריך להיות, לדעתי,

ממונה על הבחירות. יש ועדת בחירות מרכזית, הוא ממונה על ביצוע
 הבחירות והיא תבצע אותן. אינני מבין מה שייכים לכאן שרים. בזמנים
 כתיקונם עוד אפשר היה להגיד כי שרים אחראים בפני הכנסת. במקרה
 זה אני שולל זאת משני טעמים: קודם כל, שר הפנים הוא שר מפוטר; הוא
 איננו גרוע משר המשפטים, כי גם שר המשפטים הוא שר מפוטר, ושניהם
 אינם נופלים מראש הממשלה, כי גם ראש הממשלה הוא מפוטר. לכן הנימוק
 הזה אינו עומד במבחן. השר, לאו דוקא מבטא אחריות קולקטיבית. לכנסת
 אפשרויות רבות לדאוג לכך שהדבר יבוצע. לאו דוקא שר מסוים צריך להיות
 אחראי לכך. נוסף לכך, הרי יתכן שלתקופה מסויימת לא תהיה כנסת - אם
 כי אני יודע שיש אנשים החושבים שצריכה להיות כנסת עד שתתכנס הכנסת
 השנייה.

לכן, לדעתי, אין צורך שאיזה שהוא שר יא

יהיה ממונה על ביצוע החוק. יש למחוק את סעיף 43(א).

י. ברור:

אני בעד נוסח סעיף 43 כפי שהוא כאן.

הן בסעיף-קטן (א) והן בסעיף-קטן (ב).

באופן מתודולוגי אני מעדיף נוסח של ועדה אשר ישבה לא בעידנא דריתחא ובלי שיקולים ותת שיקולים שישנם פה. (א. רוזנבלום: איזו ועדה ישבה?)
ההצעה הובאה ע"י משרד המשפטים לפני תקופת החשבונות הפנימיים. ואני רוצה לשחק את הועדה בהלכי הרוח שיש לי בענין זה; אחרי שקבעתי לעצמי כי הנוסחה, כפי שהוצעה ע"י משרד המשפטים, אינה פסולה ואינה 'טריפה' לכתחילה, אני יכול לקרוא אותה בעינים בלתי משוחדות.

מה הוא ה"עוול" הגדול שבסעיף קטן (ב)?

נקבע בו כי ועדת הכספים צריכה לקבוע את הקציב הבחירות. האם ועדת הבחירות תעבוד בלי הקציב? האם רוצים לאפשר הקציב שלא ייקבע ע"י ועדת הכספים, שהיא הקובעת את הקציבי המדינה? ועדת הכספים צריכה לקבוע זאת לפי הצעות שחבאנה מצד מומחים לענין זה, פי אין אנחנו יכולים להפוך את ועדת הכספים לחבר מומחים לבחירות. ברור, אם כן, כי דבר זה צריך להיעשות לפי הצעת ועדת הבחירות המרכזית. כספי הבחירות צריכים לעמוד לרשות של מישהו, וזהו כמובן יו"ר ועדת הבחירות.

אני עובר לנקודה יותר דליקטיבית: לסעיף-קטן

(א). קודם כל, אינני רואה פסול בכך שהממשלה נדרשת להגיש את העזרה

הדרושה לביצוע יעיל של הבחירות. "העזרה הדרושה" פירושה העזרה שועדת

הבחירות המרכזית תדרוש. אני יכול לתאר לעצמי שיכולות להיות צורות שונות

לעזרה שתידרש. אני מתאר לי שיחכן וירצו לערוך בדיקה נוספת של חברטיסיה

או של העודות הזהות ויהיה צורך להטיל עוצר לשתי שעות; יתכן שידרשו

להעמיד אמצעי תחבורה לרשות ועדת הבחירות המרכזית, משירות הנסיעות הממשלתית

יתכן שועדת הבחירות תדרוש - כדי לסיים את עבודתה בעוד מועד - להעמיד

לרשותה 50 פקידים ממשרדים שונים של הממשלה. הממשלה תצטרך אז למלא את

דרישתה. מדוע לוותר על סעיף כזה שעשוי לחייב את הממשלה להגיש לוועדה

הבחירות המרכזית את העזרה הדרושה?

ועוד: אלמלא היה כתוב מלכתחילה כי העזרה

הדרושה צריכה להינתן, יתכן כי הדבר היה מובן מאליו. אבל מאחר שדבר זה

היה כתוב בהצעה שהוגשה לנו, אם הועדה תמתק זאת, יהיה בכך הרבה יותר סיכון

מאחר שהדבר כתוב ובחוכנו אני מסכים לו, אינני רואה כל סיבה למחוק זאת.

י. בורג:

לא יהיה בידי משרד הפנים, פירוש הדבר שהוא מוסר את הביצוע לכל הממשלה, כלומר, לאוסף השרים שהתפטרו. אני חושב כי אין זה לטובת הבחירות. אני חושב שמוטב לכתוב "העזרה תנתן באמצעותו של שר הפנים" במקום: "העזרה תנתן ע"י שר הפנים". עלינו לקבוע מהו הצינור שדרכו תגיש הממשלה את העזרה לוועדה הבחירות המרכזית. (י. כסא: ומי אחראי לביצוע?) זה לא נאמר פה. בסעיף שיקבע זאת יש לאמר בפירוש: שר הפנים.

ת. טובי:

סעיף 43(א) אינו מובן ואפשר לפרשו

בכל מיני צורות. כתוב בו כי הממשלה

תגיש לוועדה הבחירות המרכזית את כל העזרה הדרושה לביצוע יעיל של הבחירות. יתכן כי במצב שאין בממשלה אחריות קולקטיבית, שר מסוים יכול להחליט על דעת עצמו על פעולה מסויימת, למשל: לשלוח כמה שוטרים לוועדה הבחירות האזורית כדי לשמור על הסדר בזמן שבאים ובודקים את הרשימות לצרכי ערעורים, כדי שאנשים לא יתקלו ולא יבדקו את הרשימות תחת לחץ. הוא יכול לטעון כי זאת "עזרה דרושה". אני אומר שזאת הפרעה צריך להיות משהו ברור ומוגדר בענין זה. לכן אני מציע כי סעיף 43(א) ינוסח כך: "משרדי הממשלה יבצעו/ החלטות ועדת הבחירות המרכזית לצרכי חוק הבחירות, כפי שיידרש מהם ע"י הוועדה", כלומר, שכל מה שהם יפעלו, יפעלו לא מטוב לבם אלא לפי החלטות ועדת הבחירות.

נ. ניר:

אני רוצה להזכיר לכם כי הנוסח שהוצע ע"י

משרד המשפטים בזמנו היה נוסח של משבר,

כי אם לא כן, אינני יכול להבין איך כותבים "הממשלה תגיש לוועדה הבחירות המרכזית את כל העזרה - - - ולאחר זאת להתייף: "העזרה תזאת תינתן בידי שר הפנים". אחת משתיים: או שנוחנים עזרה לוועדה או שנוחנים עזרה לשר הפנים, אבל לא יתכן שניהם ביחד. כל זה בא מפני שלא רצו להגיד בבירור כי שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה. אני מעדיף שיהיה חוק רע, אבל שיהיה ברור, מאשר חוק טוב שיהיה בלתי ברור. והיות ואינני בעד ביצוע ע"י שר הפנים ואני אומר שועדת הבחירות המרכזית היא צריכה לבצע, היא צריכה לעבוד במסגרת החקציב ולחוציא את הכספים, לקבל החלטות ולחת הוראות, מובן מאליו שכל משרדי הממשלה צריכים לעשות את אשר מצוה עליהם ועדת הבחירות המרכזית. לכן סעיף-קטן (ב) מנוסח בסדר גמור: תסציב בבחירות ייטבע ע"י ועדת הכספים של הכנסת.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

ר.ל.

נ. ניר:

בסעיף-קטן (א) הייתי כותב: "ועדת
הבחירות המרכזית ממונה על ביצוע חוק

זה וכל משרדי הממשלה חייבים להוציא לפועל את הוראות הממשלה."

לאן דוקא
בקשתי רשות הדיבור/כדי להגן על הנוסח

א. ירדן:

הזה ומפני/ זה גם אינני בא בדין

ודברים עם חברי רוזנבלום על אשר אמר. אני רוצה להעיר כי הנוסח המוצע

הוצע על-ידי - אם מותר להגיד כך. אפשר ליחס כל מיני כוונות להצעה

שתוברח ע"י מחבר אנונימי, אבל במידה שמדברים על המחבר הקונקרטי, אני

יכול להגיד מה אני חשבתי. לי לא היו חשבונות מסובכים. בפני היה

הסעיף האומר "לביצוע הבחירות חוקם ועדת הבחירות המרכזית". ההנחה היתה

כי ביצוע הבחירות בידי ועדת הבחירות המרכזית, ורק בידיה. בכל זאת,

התעוררה השאלה מהיכאן היא תזמין שולחנות, את מי היא תשלח להביא משתו.

יש צורך בביצוע אדמיניסטרטיבי שרק הממשלה יכולה לתת. מכאן בא ניסוח

סעיף 43(א). נתמכתי בכוונתי ע"י כמה מחברי הכנסת בוועדה זו, גם ע"י

חברי הכנסת פרמינגר, בורג, טובי והיו"ר, מפני שהדבר המשותף לכולם היה

שהביצוע צריך להיות בידי ועדת הבחירות המרכזית, ומשרדי הממשלה או

הממשלה כולה צריכים לפעול כדי שהדבר יבוצע למעשה. לא היה גם ספק בכך

שמבין משרדי הממשלה משרד הפנים או שר הפנים צריך להיות זה אשר

באמצעותו ניתן הדבר הזה. אם חבר הכנסת פרמינגר אמר כי ההוראה הזאת

מיוחדת, אני חשבתי כי טוב שהיא תהיה כאן, וברוח דבריהם של חברי הכנסת.

א. רוזנבלום:

אני מדבר כפקיד ממשלתי, כנציג של הממשלה

אני רוצה שיהיה ברור: ^{לפי} לא אלה

החושבים כי יש כאן קונצפציה של בעין פדרציה של מפלגות בצורה של ועדת בחירות

שהיא תהיה כממשלת מעבר ובידיה נותנים את כל הסמכויות, הדבר יכול

להיות מובן. אבל לדידי כפקיד ממשלתי, קיימת ממשלה והיא אתראית בפני

הכנסת והיא מבצעת את התפקידים. אם הוחלט בחוק שועדת הבחירות המרכזית

בראשותו של שופט, היא המבצעת את הבחירות, אבל כלפי המדינה אתראית

הממשלה - לדידי זה די ברור.

אם מקבלים את הנוסח האומר כי

הממשלה תושיט עזרה, אני אומר שאין לזה כל מובן שהוא. ועדת הבחירות

הוכל לדברש דברים מסויימים והממשלה תוכל להגיש חל לישיבותיה. ועדת

ר.ל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
19.3.51
חוק הבחירות לכנסת השנייה.

א. רוזנבלום:

הבחירות המרכזית חוכל לטעון כי לא הושטה העזרה הדרושה, והממשלה
תגיד כי היא הושיטה את העזרה הדרושה. אם הולכים בדרך זאת, צריך
להכניס קטלוג של הדברים שיקבע מה תספק הממשלה לוועדה הבחירות המרכזית.

אני חוזר ואומר כי צריך להיות
מישהו אחראי הן מבחינה פרלמנטרית והן מבחינה ציבורית, בעד ביצוע
החוק. בעקבות החוק הקודם ובעקבות האינטרס המשרדי, הצעתי שיהיה
מישהו שיטפל בזאת. משרד הפנים מטפל בבחירות. הוא טיפל בכך בבחירות
הקודמות. אין סיבה להוציא מידיו את הדבר הזה. בכל אופן, אני מציע
לא לקבל הוראות שיקימו מעין ממשלה מעבר מועדה הבחירות המרכזית.
פקידי הממשלה מקבלים הוראות אך ורק מהממשלה ומהשר, והועדה אינה
רשאית לתת להם הוראות. אם תקבלו את ההצעה בענין האחריות הפרלמנטרית
על החוק, אני מציע שיהיה זה שר הפנים.

ש. כ"ז: אני מציע לנסח את סעיף 43(א) כך: "שר
הפנים ממונה על ביצוע חוק זה ויגיש
לוועדה הבחירות המרכזית את כל העזרה שאי אפשר לביצוע הבחירות שהידרש ממנו
על-ידה".

ד. טרנב-האי: אני מבקש לדחות את ההצבעה בסעיף
זה לישיבה הערב.

ההצעה נחקבלה.

אני מבקש שהישיבה תהיה ב-7:30 במקום
ב-7 בערב.

ההצעה נחקבלה.

הישיבה נוקלת בשעה 13.45.